

SLOVENSKI NAROD

'Znaja vsak dan popoldne, izvešči nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati peti vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.551.

ITALIJANSKI ODGOVOR ŽENEVSKEMU ODBORU PETIH

Pojasnila italijanskega delegata barona Aloisija zbuja upanje v nadaljevanje pogajanj

Zeneva, 23. septembra. d. Včeraj popoldne je bil sporočen članom odbora petih uradni odgovor italijanske vlade na njegove predloge za mirno rešitev italijansko-abisinskega spora.

Prvi delegat Italije baron Aloisi je obiskal predsednika odbora petih španskega delegata Madariaga, mu izročil besedilo uradnega odgovora Italije ter mu obenem podal tudi potrebna pojasnila. Doslej še nista znana niti besedilo odgovora niti vsebina uradnih pojasnil, zlasti pa se ne ve, kako je Italija formulirala odklonitev predloga odbora petih. Kljub temu trdijo v poučenih krogih, da so Aloisi-jeva pojasnila velikega pomena in da bodo njegove izjave bržkone omogočile nadaljevanje pogajanj.

Mnenja so, da je baron Aloisi s svojimi pojasnili omogočil odboru petih, da bo lahko našel obliko za nova vprašanja Mussoliniju ter zahteval od Italije, naj vendar že jasno opredeli svoje stališče proti Abesiniji.

Istovrstno z obiskom Aloisija pri Madariagi so drugi člani italijanske delegacije pri Društvu narodov posebej francoskega, angleškega in poljskega člana v odboru petih ter jim izročili besedilo italijanskega odgovora in jih informirali o pojasnilih barona Aloisija.

Kmalu na to je Madariaga sporočil svojim tovarišem v odboru petih posamezne momente iz uradnega komentarja italijanske vlade, ki mu ga je prečital Aloisi. Madariaga namerava sklicati danes sejo odbora petih, včeraj popoldne pa se je sestel z Edenom in zvečer z dr. Benešem. V diplomatskih krogih govore, da je Italija v svojem komentaru izrazila željo, naj ji morebitne teritorialne koncesije v predlogih odbora petih podrobneje precizirajo Italijani bi zlasti želeli teritorialno združenje Italijanske Somalije in Eritrije in da bi dobila Abesinija izhod na morje preko italijanskega ozemlja. Med drugimi zahtevami, ki jih poudarja italijanski komentar, je tudi življenska potreba Italije po razorožitvi abesinske vojske.

Italijanski pogoji za nadaljevanje pogajanj

Pariz, 23. septembra. w. Agencija havas objavlja naslednjo vest iz Rima: Tukaj menijo, da Italija ne bo odklonila novih pogajanj, če se bodo vršila na drugi podlagi kakor doslej, ker ženevski načrt ne upošteva niti končnih redukcij italijanske spomenice o Abesiniji niti ne potrebe varnosti italijanskih kolonij. Pozitivni elementi, ki bi bili primerni udititi podlago za nova pogajanja, so naslednji kakor se zdi:

1. Potreba razlike med Abesinijo v pravem pomenu besede in med obmejnimi ozemli, ki jih je Abesinija v teku časa prisvojila.

2. Potreba razorožitve Abesinije, ki se more učinkovito izvesti samo pod italijansko kontrolo.

3. Abesinija ne sme dobiti prostega dohoda do morja, ker bi tak dohod oborožitev, zlasti, če bi bilo to pristanišče na ozemlju druge države.

4. Novi načrt bi moral upoštevati teritorialne pravice, ki jih je priznala Italiji pogodba iz l. 1906 in katerega, kakor se zdi, ni upošteval načrt odbora petih.

Zakaj odklanja Italija ženevske predloge

Rim, 23. septembra. d. Vzroki italijanske odklonitve predlogov ženevskega odbora petih so naslednji:

1) Odbor petih je hotel abesinski notranji problem ločiti od italijansko-abisinskega, dočim sta po italijanskem naziranjem v organični zvezi.

2) Po odboru petih predlagani varnostni ukrepi v notranjosti Abesinije so nezadostni, ker bi bila Italija v svojih kolonijah nasproti ozemlju, ki je trikrat večje kakor Italija sama in ki ima bojevitost in roparsko prebivalstvo, s svojo 200 km dolgo odprto mejo izpostavljena vsakršni abesinski nasilni akciji.

3) P. og. m. odb. ra pet h za civilizacijo Abesinije je sicer do az resničnosti italijanskih obtožb proti abesinskemu barbarstvu, vendar pa je brez pomena, ker v Abesiniji vse to sksk funkcijonira.

Po italijanskem mnenju bi ukrepi, ki jih predlaga ženevski odbor petih, sicer zadostovali za kulturno državo, nikakor pa ne morejo za ureditev abesinske zmešnjave.

Angleški komentarji

London, 23. septembra. w. Sklep Italije, da bo v Ženevi predložila svoje minimalne zahteve, označujejo listi kot splošen znak ponehanja napetosti, zahteve same pa listi odklanjajo. Tako meni »Morningpost«, da je sploh odveč razpravljati o italijanski ponudbi, ker temelji na docela drugih pogojih kakor predlogi odbora petih. Treba je počakati, kaj bo sedaj ukrenil svet Društva narodov. Tudi drugi listi poudarjajo, da se mora počakati na nadaljni razvoj in da je medtem mir prva dolžnost državljanov.

K angleški izjavi, ki je bila podana v Rimu, da angleški ukrepi nimajo agresivnega značaja, poudarjajo v poučenih krogih, da angleški korak v Rimu ni bil povzročen po italijanskem protestu, temveč, da je angleška vlada postopala po lastnem preudarku.

Na Sredozemskem morju zgolj varnostni ukrepi

Rim, 23. septembra. AA. Državnega podtajnika v zunanjem ministru je obiskal britanski poslanik vlade in mu sporočil o gibanju britanskih pomorskih sil in o ojačenju britanskih garnizij ter pomožnosti vojaškega materiala v britanskih posestvih na Sredozemskem morju, da do teh ukrepov ni prišlo zaradi kakih agresivnih namenov.

Slučno izjavo je podal državni podtajnik Suvich britanskemu poslaniku v imenu svoje vlade, češ, da italijanske vojaške priprave na Sredozemskem morju ne pomenijo nikakih napadalnih namenov, ker so izključno samo varnostni ukrepi.

Utrjevanje Sicilije

Pariz, 23. septembra. d. V zadnjem času se množe razne vznemirljive vesti o vojaških pripravah Italije. Potniki, ki prihajajo iz Palerma in drugih obalnih krajev Sicilije, pripovedujejo, da se ves otok izpreminja v veliko trdnjavo. Prebivalci Sicilije računajo z izbruhom vojne, kakor hitro bi se pokazala prva angleška vojna ladja v sicilijanskih vodah. Vsa mesta so polna vojaštva. V luči Avgusta je zbranih približno 70 podmornic. Tudi druge enote italijanskega vojnega brodomarja prihajajo vsak dan v pristanišča raznih obalnih krajev. V Palermo sta pristali dve veliki križarki, kakor tudi

Obramba Abesinije

Abesinska vojska se bo ob pričetku sovražnosti še bolj umaknila v notranjost dežele

Addis Abeba, 23. septembra. d. Ker je Mussolini odklonil kompromisni predlog ženevskega odbora petih, pričakujejo v Abesiniji zbruh sovražnosti že v prihodnjih tednih. Zaradi Mussolinijeve izjave, da smatra pohod v Abesinijo zgolj kot kolonialno zadevo in policijsko akcijo, je abesinska vlada mnenja, da Italija ne bo formalno napovedala vojne, temveč, da bo brez prejšnje napovedi preskočila mejo. Zato temelje vsi abesinski obrambni ukrepi na tej domnevi. Kakor zatrjujejo na merodajnem mestu, Abesinija ne bo pod nobenim pogojem napovedala vojne, ker bi oborožen vpad večje italijanske sile na abesinsko ozemlje že sam po sebi izzval vojno stanje.

Glede na to je tudi abesinski cesar odredil svojemu vojaštvu na obeh frontah, naj bo strogo defenzivno. Da bi dokazal povsem obrambni značaj gibanja besinskih čet, je verjetno, da se bodo ob prvem pričetku sovražnosti umaknile še bolj v notranjost de-

žele. Abesinci ne pripisujejo Adui enak moralni pomen kakor Mussolini in italijanski generalni štab, čeprav je tu l. 1896 priporil cesar Menelik zmago nad Italijani. Računajo, da bo do Italijani takoj po pričetku ofenzive zavzeli Addu, in zato tudi povsem odkrito razpravljajo, ali bi ne bilo primerno izprazniti tega mesta, ki bi ga mogli le težko obraniti pred italijanskimi topništvi, tankom in letalom za bombardiranje, ki bi prodrla v smeri od Asmare.

Ko je bila pred dnevi velika parada vojaških čet v Addis Abebi, je eden izmed inozemskih opazovalcev visokega čina izjavil:

To ne bo vojna, temveč klanje.

Ob pričetku sovražnosti bo bržkone postal šef generalnega štaba abesinskega cesarja belgijski polkovnik Reul, bivši šef generalnega štaba belgijskih čet v Kongu in star afrikanški vojašek.

Neapelj, 23. septembra. AA. Če bo prišlo do vojne, bodo mesta Neapelj, Palermo, Messina in Bari proglašena za vojno področje. Pri morebitni splošni mobilizaciji mora biti to področje v treh dneh izpraznjeno, vsi vojaški obvezniki pa morajo v tem roku biti zbrani v krajih, ki so jim za to določeni.

Sirijski delavci za Eritrejo

London, 23. septembra. AA. »Times« poroča iz Bejruta, da najemajo Italijani v Siriji delavce za Eritrejo. Včeraj so vkrcali več sto najetih delavcev. V neki Bejrutski džamiji je bilo veliko protestno zborovanje, kjer so zahtevali, naj oblasti prepovedajo Italijanom najemanje delavcev v Siriji. Podobno protestno zborovanje je bilo tudi v Damasku.

Italija odpušča angleške nameščence

London, 23. septembra. AA. »Times« poroča, da je italijanska družba za kable na izrečni nalog iz Rima odpuščila iz službe vse nameščence britanske narodnosti. Omenjena italij. družba ima po koncesiji, ki jo je dobila od španske vlade, kabelske postaje v Malgi, na Kanarskih otokih in na Kapverdskih otokih.

Italija kupuje ameriške ladje

New York, 23. septembra. AA. »New York Herald Tribune« poroča, da je italijanska vlada kupila štiri ameriške trgovske parnike in sicer »San Diego«, »San Pedro«, »San Domingo« in »San Julian«, last Atlanticke — pacifične paroplovne družbe. Vse ladje so kupljene po zelo ugodnih pogojih in po ceni, ki je v navadi za stare železje. Ladje bodo čez nekaj dni odplule v italijanske vode.

Gibanje ruske črnomoške mornarice

Bukarešta, 23. septembra. g. Rumunske oblasti so bile te dni obveščene, da je prešla ruska mornarica na Črnem morju na log, naj odpluje skozi Dardanele v Sredozemsko morje. Namen tega premikanja ruske mornarice rumunskim oblastem ni znan, je pa najbrže v zvezi s koncentracijo angleške mornarice v teh morjih. Oficielno ta vest do sedaj še ni potrjena.

Ko je bila pred dnevi velika parada vojaških čet v Addis Abebi, je eden izmed inozemskih opazovalcev visokega čina izjavil:

To ne bo vojna, temveč klanje.

Ob pričetku sovražnosti bo bržkone postal šef generalnega štaba abesinskega cesarja belgijski polkovnik Reul, bivši šef generalnega štaba belgijskih čet v Kongu in star afrikanški vojašek.

Abesinski cesar o sodelovanju z Anglijo

Zahteva po prostem uvozu orožja — Ponudba abesinskega monopola soli za angleško posojilo

London, 23. septembra. w. »Times« objavlja obširen razgovor svojega poročevalca iz Addis Abebe z abesinskim cesarjem. Neguš se je v tem razgovoru zavzel za ukinitve angleške prepovedi izvoza orožja in za dovolitev angleškega posojila, ki bi bilo zajamčeno z abesinskim monopolom soli in z abesinskim deležem pri železnici Djibuti Addis Abeba. Abesinski cesar je izjavil, da predlaga to kakor vse drugo v interesu mira. Prepoved izvoza orožja je oslabil Abesinijo. Ako bi se mogla Abesinija s pomočjo angleškega posojila in z lastnimi sredstvi oborožiti, bi postala strahovit nasprotnik za vsakogar.

Cesar je nato omenil koncesije na katere je že pristala Abesinija in sicer:

1. Odstopitev dela pokrajine Ogaden proti dohodu k morju.

2. Prepustitev dela pokrajine Tigre proti plačilu v gotovini od strani Italije.

3. Gospodarska eksploatacija Abesinije po vseh narodih na podlagi polne enakopravnosti.

4. Upravna reforma s pomočjo inozemskih, od abesinske vlade imenovanih strokovnjakov.

5. Nova ureditev policije in pravosodja z inozemsko pomočjo.

6. Konvencionalna določitev abesinskih mej in njihovo jamstvo pogodbe, ki bi jo priznala Abesinija.

7. Proglasitev abesinske nevtralnosti in njeno jamstvo po Angliji, Franciji in Italiji.

8. Mednarodno posojilo za gospodarski razvoj Abesinije pod zaščito Društva narodov in za izvedbo pod točkama 4. in 5. imenovanih reform.

Na koncu je poudarjal cesar, da se bodo v primeru italijanskega pohoda abesinske čete še bolj umaknile, da ne bo več nobenega dvoma, kdo je napovedalec.

Italijanski vojskovodje v Afriki

Rim, 23. septembra. d. Primerno pomenu vojne proti Abesiniji za usodo Italije je Mussolini poveril vodstvo vojske, poslane v Eritrejo in Italijansko Somalijo, svojim najbolj sposobnim in v kolonialni vojni najbolj izkusnim generalom.

Vrhovni poveljnik vseh italijanskih vojaških sil je general Emilio de Bono, ki je star 69 let in je človek izredne energije. Z Mussolinijem se je seznanil že med svetovno vojno, ko je bil sedanjí ministrski predsednik še navaden vojak. De Bono je spoznal takrat izredni Mussolinijev organizacijski talent in se po vojni takoj pridružil fašističnemu pokretu. Kot njegov najbližji sotrudnik je izredno naglo napredoval. Po uspešnem pohodu v Rim je De Bono postal Mussolinijev vojaški svetovalec, pozneje pa vrhovni poveljnik policije in fašistične milice. Kot guverner Tripolisa si je pridobil velike zasluge za italijanske kolonije ter je bil po splošnem čiščenju v fašistični stranki l. 1929 pozvan v Rim kot minister za kolonije. V Libiji je izvedel De Bono več uspešnih vojaških pohodov proti upornim domačinom ter si je pridobil v kolonialni vojni velike izkušnje.

Šef njegovega generalnega štaba general Telchide Gabba je prebil večji del svojega vojaškega življenja v kolonijah. Kot podporočnik je napredoval v l. 1897 do 1911 za šefa štaba kolonialne vojske v Eritriji v svetovni vojni pa je bil danes 61 let stari general poveljnik topništva. L. 1917 se je udeležil ofenziv ob Piavi in Soči.

General Alessandro Biroli, ki je poveljnik domačih pomožnih vojaških sil v Eritriji in Italijanski Somaliji, je bil že nešteto krat odlikovan za uspešno boje proti upornim plemenom v Afriki ter ga smatrajo kot njihovega najboljšega poznavalca.

General Rodolfo Graziani, guverner Italijanske Somalije in vrhovni poveljnik tamšnjih italijanskih čet, je ena najbolj zanimivih osebnosti italijanske kolonialne zgodovine. Zaradi njegove brezobzirnosti pri zadušitvi uporov domačinov v Cerenai l. 1929 ga imenujejo Arabci, mohamedanci in krščanski domačini »Bič Tripolitani«. Italijansko kolonizacijsko delo, začeto l. 1911, je končal s krvavimi boji, ki so se redno končali z justifikacijo uporniških voditeljev.

General Attilio Teruzzi, ki je bil poslan v vzhodno Afriko kot poveljnik fašistične milice, se je posebno odlikoval v bojih proti domačinom v Libiji. Iz svetovne vojne se je vrnil kot stotnik in se je kmalu nato zopet podal v Libijo. Ko se je pričel fašistični pokret, se je vrnil v Italijo ter skupno z Mussolinijem, De Bonom, Grandjem in Balbom vodil fašistični pohod v Rim. L. 1921 je postal namestnik tajnika fašistične stranke, l. 1924 državni podtajnik v notranjem ministarstvu, pozneje pa guverner Cirenaike.

Velika rudarska stavka v Ameriki

Pittsburg, 23. septembra. AA. Ouredniški sindikat rudarjev v Pensilvaniji je proglašil popolno stavko v vseh premogovnikih v Pensilvaniji in zapadni Virginiji. Stavka je zajela 350.000 rudarjev.

Naši gledališki igralci

Ljubljana, 23. septembra. Uduženje gledaliških igralcev, sekcija Ljubljana, je imelo včeraj v zborni sobi opernega gledališča svoj XVII. redni občni zbor. Predsednik sekcije Lojze Drenovec se je otvorilni zbor uvodoma toplo spominal tragične smrti Viteškega kralja Aleksandra I. in nato predlagal vdanostno brojavico brozavko Nj. Vel. kralju Petru II. V nadaljnjem je posvetil globoko občuteno pietetno besedo pokojnemu lovarski Radu Železniku, ki ga je iztrgala iz njih srede prezgodnja smrt. Zatem je prešel na nadaljnje poročilo. Gledališka organizacija je letos zaključila dobo, ki je navzlic številnim razočaranjem dosegla lepe uspehe. Posebno razveseljivo je, da deluje pokojniški sklad, v katerem je zavarovano vse neprevedeno umetniško osebo vseh gledališč v državi. Pokojniški sklad je pričel obnavljati 1. aprila letos pod vodstvom igralcev in kontrola ministra prosvete. Nobena igralška organizacija v Evropi nima enakega. Sklad je že v prvih mesecih podprl nad 50 starih članov in članice. Organizacija nikoli ne bo pripirala zanikarnosti med člani, pač pa bo branila interese in pravice svojega članstva. Tajnik Jerman je navajal med drugimi podrobnosti o delu odbora, da je združenje v marcu stavilo ministru prosvete konkretne predloge za novo službeno pogodbo. Proti koncu sezone je minister Cirj predprijel formular te pogodbe za vsa gledališča v državi.

Z novimi pogodbami so igralci dobili v roke važen instrument za zaščito svojega umetniško ekonomskega položaja. Važna je tudi igralška borza dela, ki naj se bo članstvo v svojem lastnem interesu poslužuje pri sklepanju pogodb. Kongres igralcev je bil letos od 4. do 8. julija v Sarajevu. Glavno delo kongresa je bilo posvečeno zagrobovanju gledališču in odnosu upravnikov Konjovici, ki je vodja kartela upravnikov. Odbor ni opustil nobene prilike, da se ne bi zavezal za pravice članstva in za popravilo težkega gnetenega položaja. H koncu je govornik apeliral na članstvo, da v teh resnih dneh ohrani največjo disciplino in da dela sklobo za skupno stvar slovenskega igralstva in našega Narodnega gledališča.

Blagajniško poročilo je podal g. Moncin. Iz njegovega poročila sledi, da je bilo nekaj nad 120.000 Din prometa in je bilo samo iz bolniškega fonda nekaj nad 15.000 Din. Revisor Erklavc je izprizdal, da je našel blagajno v vzornem redu, kakor je bila blagajnik izrečena topa zahvala, odboru pa soglasno podana razrešnica. Ob toplem odobravanju vseh zbranih se je tajnik Jerman zahvalil v lepih besedah za požrtvovalno delo zaslužnemu predsedniku Lojzetu Drenovecu in mu poklonil v ime članstva ličnega bronastega znamenja. Po daljši debati o vseh poročih zadevah so se vršile volitve, kakor je bil zopet izvoljen naslednji odbor: Nefat, Janko, Jerman, Jan, Menein in Ribič s predsednikom Lojzetom Drenovcem na čelu. Revizorja sta Cesar in Erklavc.

Borzna poročila.

Inozemske borze
Cuth, 23. septembra: Bagdad 1.-, Pariz 20.2575, London 15.125, New York 307.75, Bruselj 61.925, Milan 26.06, Madrid 42.-, Amsterdam 206.30, Berlin 123.75, Dunaj 57.40, Praha 12.73, Varšava 57.90, Bukarešta 2.50.

Postani in ostani član
Vodniške družbe!

